

KlaaiKlets

Informatie bulletin van de Vereniging Klaaiwurk

Vierde jaargang, no.3, maart 2016

Raku stookdag

Op 14 mei willen we een raku-stookdag organiseren voor leden van Klaaiwurk. Cursisten die al eerder een raku cursus bij Klaaiwurk deden (en dus ervaring hebben met de houtgestookte oven), mogen hier tegen een vergoeding van €20,- werk stoken. Dit werk kan op het vrijdagatelier (kosten €6,-per keer) of thuis worden gemaakt. In het atelier hangt een inschrijfformulier.

Algemene Ledenvergadering 21 april

Reserveer deze datum alvast in je agenda!
We houden de ALV in het atelier en starten om 19.30.
De traditie is om na de vergadering elkaars werk te bewonderen, dus neem een paar stukken mee die je dit seizoen hebt gemaakt.

Ook dit voorjaar wordt er weer een rakucursus georganiseerd (voor iedereen)!

Het woord raku betekent 'geluk door toeval'. Raku is een van oorsprong Japanse manier van stoken waarbij het glazuur craqueleert .

Bij deze bijzondere manier van stoken wordt de keramiek gloeiend heet (+/- 1000 °C) uit de oven gehaald en in een zaagselton gelegd. Het zaagsel gaat door de hitte van het werk branden. Hierdoor wordt zuurstof onttrokken aan de klei en het glazuur. Ongeglazuurde delen worden zwart en door zogenaamde 'reductie' kun je speciale glazuur effecten krijgen. Door de snelle afkoeling craqueleert het glazuur heel mooi.

De cursus:

De eerste twee lessen ga je een aantal werkstukken maken die daarna biscuit gebakken worden.

De derde les glazuur je het werk en de zaterdag daarop is de stookdag.

We stoken het werk in een houtgestookte(!) raku-oven.

Raku 1:

Donderdag 2 juni, 9 juni en 23 juni, 19.30 – 22.00 uur
Stookdag op 25 juni, van 9.30 tot ongeveer 16.00 uur

Raku 2:

Zaterdag 21 mei, 28 mei en 4 juni, 9.30 - 12.00 uur
Stookdag op 18 juni van 9.30 tot ongeveer 16.00 uur

Prijs €130,-

Leden Klaaiwurk € 110,-

Aantal cursisten: 6 - 8

Docent: Liesbeth Daale

Gezocht: actievelingen!

Vind jij het leuk om uitstapjes te organiseren? Bijvoorbeeld naar een museum met een inspirerende tentoonstelling, of een rondleiding bij het keramiekmuseum? Of heb je andere ideeën over wat we allemaal móeten zien? Dan is het bestuur op zoek naar jou!

We willen graag een soort activiteitencommissie gaan vormen, die af en toe dergelijke uitjes kan verzinnen en organiseren. We hoeven niet elke maand op stap, dus het wordt geen zware taak met héél veel vergaderen! Geef je op door een mailtje te sturen aan klaaiwurkke-ramiek@gmail.com of gewoon door een van de bestuursleden aan te schieten.

Pas op-Tener cuidado- Attentie- Rieaya-Zhaogu- Kijk uit-Beware-Prizorgi!!!!

Met deze woorden wil ik jullie aandacht vragen voor een kleine les over het veilig omgaan met klei en glazuren. Met name over het schuren van ongebakken, maar ook gebakken, werk en het spuiten van glazuren in de spuitcabine. Er zou een bordje in het atelier kunnen hangen, zoals ook beschreven op de sigarettenpakjes, met de volgende tekst:

“Schuren brengt u en anderen rondom u ernstige schade toe”

Ik zal uitleggen waarom deze tekst niet overdreven is.

Klei bestaat voor het grootste deel uit kwarts. De scheikundige formule hiervoor is SiO_2 . De O staat voor zuurstof; dit kan niet zoveel kwaad! Maar de Si staat voor silicium, en deze is wel vervelend, en dan met name voor onze longen. Als je klei gaat schuren dwarrelen deze kleine deeltjes zo je longen in. Door inademing komen ze in je longblaasjes terecht. Hier veroorzaken ze een bindweefselwoekering die het ademhalingsoppervlak verkleint. Dit kan leiden tot kortademigheid, chronische bronchitis en emfyseem, soms pas na een perioden van 15-20 jaar.

Wat kan je ertegen doen om dit te voorkomen?

1. Schuur zo min mogelijk. Je kan al heel veel glad krijgen in het natte en leerharde stadium van de klei.
2. Schuur zoveel mogelijk buiten!
3. Als het echt te koud of te donker is, beperk dan het schuren tot 1 vaste plek. Het beste is dit bij de wastafel te doen, zodat je het klei-schuursel ook meteen met water kan afnemen en wegspoelen.
4. Doe een stofmasker voor. Het liefst met de aanduiding P3 of M3. Via de site www.polyestershoppen.nl kan je er al 1 bestellen voor E 9,95. Ook via de site van Keramikos Haarlem zijn maskers te bestellen of via Creavisie in Surhuisterveen.

En als je dan toch een stofmasker hebt aangeschaft; doe deze dan ook voor als je glazuur gaat spuiten (ook bij het afwegen van de grondstoffen kan je deze natuurlijk al voordoen). De spuitcabine zuigt wel de grootste nevel af, maar regelmatig sta je toch ook zelf in een wolk van glazuur te spuiten.

Want wat zit er in het glazuur?

Naast het silicium van de kwarts, zit er ook aluminiumoxide in, wat dezelfde klachten bij inademing geeft als silicium. En soms voegen we bijvoorbeeld koper toe aan het glazuur. Koper wordt snel opgenomen door je lichaam, waardoor je de metal-fume-fever kan krijgen. Je hebt dan 24 uur lang griepachtige verschijnselen. Soms werken we met kopersulfaat (met de pit-fire). Dit sulfaat is uiterst giftig: je kan er ernstig van gaan braken en aan de diarree gaan.

Ook bij inademing van mangaan kan je de metal-fume-fever krijgen en nikkel is bij inademing zelfs kankerverwekkend.

Een andere stof is vanadium, deze wordt ook in pigmenten toegepast, en veroorzaakt huidklachten zoals eczeem. Van inademing kun je bronchitis krijgen.

En tot slot de meest beruchte; chromium. Chromium wordt opgenomen via de maag, longen en huid, en opname van 1 tot 2 gram is al dodelijk!

De oplossing is: **draag je masker!** En was ook na afloop goed je handen. Bovendien kan het geen kwaad als je bij thuiskomst, na de les, je haren wast. Want daarin verzamelen zich heel wat stof- en glazuurdeeltjes!

Bij de spuitcabine kan dus het bordje komen te hangen met de tekst:

“Spuit met je masker voor, dan kan je langer door”

Gebruikte literatuur:

Reader van Christine Jetten en Marijke Kloosterman- 1998-1999 (Opleiding Keramische Technieken, sbb-Gouda)

F.Wesselink, Glazuren, 1978

Dit stukje is geschreven door Dineke Taal.

In de KlaaiKlets wordt elke keer aan een cursist een aantal vragen gesteld.

Deze keer: Niels Schotsman (dinsdagmiddaggroep)

Hoe lang volg je al een cursus bij Klaaiwerk?

Ik denk dat ik omstreeks 2010 serieus ben begonnen. Eerst bij Parnas, korte tijd bij Riet Bakker, en later bij Paulien Ploeger. Ik maakte eerst huisjes van klei, of kasteeltjes. En ik vond uiteindelijk een mooie vierkante vorm van torentjes en dakjes die me goed beviel. Maar daar zijn wel veel experimenten aan vooraf gegaan. Later zag ik dat heel veel mensen die huisjesvorm maakten en toen ging voor mij de lol er een beetje af.

Hoe ben je bij Klaaiwerk terecht gekomen?

Van Parnas ben ik overgestapt, of eigenlijk meegestapt, naar Klaaiwerk. Klei en keramiek gaf voor mij in die tijd een hele grote vrijheid. Ik kon de vorm maken die ik wilde, en er was niemand die me voorschreef hoe het hoorde. Klei geeft me nog steeds de vrijheid om te doen wat ik wil. Natuurlijk is het een ambacht, een vak, maar ook zonder al die kennis kun jij en jij alleen iets maken wat jij leuk vind. En dat is een mooi idee.

Vanuit het ambacht spreken de gedraaide, open vormen me het meest aan. Vooral het afdraaien vind ik leuk, dat doet me denken aan het draaien van hout op de draaibank, en dat is iets wat ik eigenlijk altijd gewild heb. En ook wel gedaan: grote houten Afrikaanse drums en trommels maken...

Gebruik je ook je eigen keramiek, en wat, waarvoor?

Ik maak alleen gebruikskeramiek: schalen, kommen en diepe borden. Overal in huis staan fruitschalen, saladebowls en grote Japanse theekommen of chawans. En niet alleen bij ons, maar ook bij de rest van de familie. Ik vind het moeilijk om keramiek los te koppelen van de gebruiksfunctie. Ik snap soms niet waaraan een keramisch kunstobject zijn waarde ontleent. Ik zie het niet... maar daarom is het des te interessanter om er steeds opnieuw naar te kijken, in tijdschriften of tentoonstellingen.

Waar ben je op dit moment mee bezig?

Ik probeer rode glazuren te maken met ijzeroxide: "Ironreds". Ik had een succesje, maar hetzelfde recept leverde later meer bruinrood dan roodbruin. Toch is het een mooi onderzoek, omdat je dan geen vieze cadmium-glazuren hoeft te maken. IJzerglazuren voelen voor mij heel natuurlijk aan.

De schalen en kommen zijn qua afdraaien nog steeds niet perfect. Hoe maak je een mooie standring, een dunne scherf en een goed schaalrand? Dus ik blijf maar schalen en kommen maken op de schopschijf, draai ze zo dun mogelijk af en probeer ze rood te glazuren met ijzeroxide. En dat is nog steeds niet 100% gelukt...

Wat is je volgende doel?

Ik wil graag weten hoe je kommen en schalen kunstzinnig omhoog kan tillen. In hun gebruiksfunctie door betere en mooiere vormen en glazuren en buiten hun gebruiksfunctie door vormverandering of aanpassing van glazuur. Ik heb daar geen enkel goed idee over. Misschien ontstaat dat vanzelf (hoop ik).

Waarmee ben je erg blij wat je zelf gemaakt hebt? Wat is goed gelukt?

Deze schaal is circa 20 cm doorsnee, van zwartbakkende klei, met een kobalt-rutiëlglaazuur en een Chinese kalligrafie. Ik hou van de geheimzinnige Chinese tekens die in één beeld zeggen waar wij 10-20 woorden voor nodig hebben. Hier staat "fundamentele, eigen boeddha-natuur".

En had je ook een grote mislukking/tegenvaller?

Omdat ik die weggooi, heb ik er ook geen herinneringen aan... dat is best wel gek, maar het heeft het voordeel dat je altijd plezier houdt in wat je doet!

Heb je een favoriete kop, mok of bord waar je dagelijks uit drinkt/eet?

Ik heb Japanse theekommen, of chawans, gemaakt. Gedraaid met zwartbakkende klei en (weer) een kobalt-rutiëlglaazuur. De inscriptie betekent "vrede in je hart" (of Peace of mind). En dat krijg je ook voor een kort moment als je dit teken ziet en probeert te begrijpen.

Welke keramiek spreekt je erg aan?

Ik ben erg onder de indruk van Japanse keramiek. Zowel van de oude generatie als Hamada, als van de nieuwe generatie, die veel op het internet te vinden is. Ik kan elke keer opnieuw geboeid kijken naar een film van 40 minuten op Youtube waar een man een chawan, een theekom maakt, en dan niet gedraaid op de schijf, maar als handwerk. Ik weet niet wat hij zegt in het Japans maar ik snap toch alles... Kijk maar eens naar: <https://www.youtube.com/watch?v=0vxz2YND5lc>